

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 5/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Stanislavom Feketem, Advokátska kancelária, Námestie sv. Egídia 42/97, Poprad, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/2008 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/2008 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ], na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. [REDACTED], priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED], priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 518,76 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jeho advokáta Mgr. Stanislava Feketeho, Advokátska kancelária, Námestie sv. Egídia 42/97, Poprad, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 5/2015-7 z 15. januára 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/2008 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013.

1.1 Zo sťažnosti vyplynuli najmä tieto skutočnosti:

«(...) V právnej veci navrhovateľa [REDACTED], (ďalej len „Sťažovateľ“) zast. Mgr. Stanislav Fekete, advokát AK Poprad c/a [REDACTED] a spol., zast.

JUDr. Zdenka Hulmanová, advokátka AK Žilina o určenie neplatnosti zmluvy, konanie vedené pod sp. zn.: 16C/156/2008 na Okresnom súde v Žiline (ďalej len „Porušovateľ“) sa Sťažovateľ domáha určenia neplatnosti zmluvy o postúpení.

Vo vyššie cit. právnej veci sa naposledy konalo pojednávanie dňa 19.06.2013, ktoré Porušovateľ odročil na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania.

Od uvedeného dátumu Porušovateľ nevytýčil v cit. veci pojednávanie, hoci mu v tom nebránila žiadna procesná prekážka.

Sťažovateľ následne podal predsedovi Okresného súdu Žilina JUDr. Danielovi Bérešovi Sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zo dňa 23.05.2014, v ktorej sa domáhal ochrany svojho ústavného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Na predmetnú sťažnosť však Sťažovateľ nedostal v zákonnej lehote 30 dní žiadnu odpoveď. (...)

Keďže Sťažovateľ vyčerpal všetky možné účinné prostriedky na zjednanie nápravy, neostáva mu nič iné, len sa opätovne obrátiť vo veci ochrany jeho ústavného práva na Ústavný súd SR. V tejto súvislosti chcem uviesť, že napriek skutočnosti, že Ústavný súd SR vo svojom Náleze zo dňa II. ÚS 215/2013-24 zo dňa 15.10.2013 konštatoval porušenie základného práva v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a prikázal Porušovateľovi, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, opätovne dochádza zo strany Porušovateľa k vzniku prietahov v súdnom konaní. (...)

Z vyššie cit. skutkového a právneho stavu vyplýva, že súd neodôvodnene t. j. bez existencie akejkoľvek zákonnej prekážky v predmetnej veci nevykonal najneskôr odo dňa 19.06.2013 žiaden úkon a v predmetnej veci ani nerozhodol, čím porušil základné právo navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

S poukazom na(...) kritériá rozhodovacej praxe Ústavného súdu mám za to, že sú splnené podmienky pre to, aby Ústavný súd SR konštatoval porušenie ústavného práva Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zo strany Okresného súdu Žilina.

Ďalej mám za to, že samotný Sťažovateľ svojím správaním podstatne neprispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom, nakoľko bol v konaní aktívny, zúčastňoval sa pojednávaní, podával procesné návrhy, zaujímal sa o stav konania a viackrát aj žiadal, aby okresný súd vo veci konal.

Konanie vo vyššie cit. právnej veci prebieha už od 31.07.2008, teda takmer šesť rokov, pričom do dnešného dňa sa konali v predmetnej veci len tri pojednávania (dňa 09.06.2009, 19.01.2011 a 19.06.2013).

Predmetom sporu je určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok medzi odporcom v 1/ a 2/ rade, ktorého výsledok priaznivo ovplyvní právne postavenie Sťažovateľa ako záložného veriteľa k nehnuteľnosti, kde hodnota pohľadávok zabezpečených záložným právom činí 221.623,95 Eur (6.676.643,10 Sk). Nakoľko je v hre nemalá majetková hodnota, je žiaduce, aby Porušovateľ konal primerane rýchlo, bez zbytočných prietahov, využívajúc pritom inštitúty a právne nástroje, ktoré mu predmetné konanie umožňujú prejednať aj napriek problému s neúspešným doručovaním zásielok jednému z odporcov. Promptný postup okresného súdu je žiaduci o to viac, že po začatí konania došlo na základe vkladu č. V1192/12 z 05.03.2012 k zmenám v katastri nehnuteľností na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v osobe záložného veriteľa, ktorým sa stala na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. 84662/2012/1 Slovenská záručná a rozvojová banka a.s., so sídlom: Štefánikova 27, 814 99 Bratislava, čím sa značne oslabilo právne postavenie Sťažovateľa. (...)

Mám za to, že neodôvodnená nečinnosť Porušovateľa má za následok oprávnenú nedôveru Sťažovateľa v činnosť súdnej moci v Slovenskej republike a v právny štát, keďže ani po necelých šiestich rokoch v predmetnej veci nerozhodol, čím je Sťažovateľ držaný v stave právnej neistoty. Postupom súdu takto dochádza k výraznému oslabeniu výchovnej funkcie súdneho konania v zmysle § 1 O. s. p.

Primerané finančné zadostučinenie navrhujem vo výške 12.000,- Eur (slovom: dvanásťtisíc eur). Výšku finančného zadostučinenia si uplatňujem v šesťnásobnej výške, ako bola priznaná Ústavným súdom SR v Náleze II. ÚS 215/2013-24 zo dňa 15.10.2013, a to z dôvodu, že ide v tej istej právnej veci zo strany Porušovateľa o opakované porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, hoci mu Ústavný súd SR vo svojom Náleze už

raz prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov. Poukazujem na skutočnosť, že v dôsledku súdnych prietahov spôsobených Porušovateľom, kedy ani po necelých 6 rokoch nebolo vo veci rozhodnuté ani v prvostupňovom konaní, je vymožitelnosť nároku žalobcu podstatne oslabená, ak nie už úplne znemožnená. (...)

S poukazom na vyššie uvedené navrhujem, aby Ústavný súd SR takto rozhodol:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/156/2008 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/156/2008 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 12.000,-Eur, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Žilina je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Stanislava Feketeho, advokáta, Nám. sv. Egídia 29/69, 058 01 Poprad v sume 340,88 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.»

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom, listom sp. zn. 1 SprS 51/2015 z 23. marca 2015 (ku ktorému bolo pripojené aj vyjadrenie zákonného sudcu v napadnutom konaní) a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 31. marca 2015.

2.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol najmä, že:

„(...) Konanie 16C/156/2008 považujem za skutkovo aj právne zložitú. Návrhom zo dňa 01.07.2008 sa domáhal žalobca voči žalovaným určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok medzi žalovaným v 1/ rade a žalovaným v 2/ rade zabezpečenej záložným právom, ktoré bolo zapísané do katastra nehnuteľností pod č. [REDAKOVANÉ].

Žalobu odôvodňoval tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21.09.2005, medzi postupcom spoločnosťou FERROWA INC., Via España 122, Bank of Boston building 14-TH FL., City of Panama, Panama a žalobcom ako postupníkom, žalobca nadobudol pohľadávky 1/ vo výške 1.850.000,- Sk voči dlžníkovi Cogen Slovakia a.s.,(...) Žilina, 2/ vo výške 3.100.000,- Sk voči dlžníkovi Boris s.r.o.,(...) Žilina, 3/ vo výške 280.000,- Sk voči dlžníkovi [REDACTED], 4/ vo výške 859.065,80 Sk voči dlžníkovi [REDACTED] [REDACTED] 5/ vo výške 587.577,30 Sk voči dlžníkovi [REDACTED] [REDACTED] ktoré boli zabezpečené záložným právom na nehnuteľnosti vo vlastníctve obchodnej spoločnosti 3E s.r.o.,(...) Žilina, ktorá poskytla toto zabezpečenie ako pristupujúci dlžník. (...)

Celková dĺžka konania je pomerne dlhá, avšak podľa názoru súdu zodpovedá skutkovej a procesnej náročnosti konania. Určité obdobia nečinnosti boli 2012 a začiatkom roka 2013.

V roku 2014 však súd konal plynulo a bez zbytočných prietahov, pričom dňa 21. januára 2015 vyhlásil rozsudok, ktorý bol expedovaný účastníkom.

Vyhlásením a doručením rozsudku odpadla neistota účastníkov, ako aj predmet sťažnosti. Celkovú dobu konania považujem za primeranú celkovej náročnosti konania. Určité dlhšie obdobia pre rozhodnutie alebo vykonanie úkonu vo veci samej smerujúceho k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci boli spôsobené tým, že súd sa musel procesne vysporiadať s dokazovaním, predvolávaním svedkov a účastníkov, preverovať správnosť doručenia zásielok poštovým úradom, teda či zásielky boli vydané adresátovi alebo nie (pri rozsiahlej judikatúre NS SR vo veciach doručovania, ktorá skoro znemožňuje aplikovať zákonné domnienky pri doručovaní podľa O.s.p.), o odročení pojednávania, teda nejedná sa o nadbytočné úkony či nesústredenú činnosť súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky svojim Nálezom rozhodol tak, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žiliny v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/156/2008 porušené nebolo, prípadne nálezom sťažnosti nevyhovelo.

Pokiaľ by sa Ústavný súd Slovenskej republiky nestotožnil s vyjadrením alebo by zistil porušenia základných práv sťažovateľa postupom súdu, navrhujem, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadostučinenia bral zreteľ na celkovú činnosť súdu, podiel samotného sťažovateľa na celkovej dĺžke konania a procesnú zložitosť konania.

Zároveň oznamujem, že Okresný súd Žilina súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v platnom znení upustil od ústneho prejednávania prijatej sťažnosti, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie.“

2.2 Zákonný sudca Mgr. Dušan Chamula popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„Spor 16C 156/2008 som prevzal po sudkyňi odchádzajúcej na súd vyššieho stupňa, tento stav príznačne zhoršil tzv. skladbu prevzatých vecí, ktoré neboli z rôznych prejednal som ju na pojednávaniach dňa 19.1.2011, 19.6.2013, 24.9.2014, 19.1.2014, 10.12.2014 a 21.1.2015.

Vo veci som napokon na prvom stupni rozhodol rozsudkom zo dňa 21.1.2015.

Tunajší spor nie je vecou pracovnou, o výživné ani ochrany osobnosti. Predmetom konania bola neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky medzi odporcom v r. 2/ a odporcom v r. 1/, keď od odporcu v r. 2/ ako postupcu odvodzovali svoje právne postavenie veriteľa pohľadávok jednak navrhovateľ (ktorý argumentoval zmluvou o postúpení pohľadávok skoršou v čase) a jednak odporca v r. 1/.

Osobitne navrhovateľovi mali byť pohľadávky postúpené nepriamo cez spoločnosť Ferrowa Inc., ktorá je spoločnosťou zapísanou v štáte Panama.

Ďalej osobitne - samotný navrhovateľ bol podpísaným spolupôvodcom právneho úkonu podpísaného spoločne s odporcom v r. 2/, na základe ktorého, v závislosti od jeho skutkovej interpretácie, odporca v r. 2/ mohol byť opätovne legitimovaný v obnovenom právnom postavení veriteľa pohľadávok na uzatvorenie ďalšieho právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávok s odporcom v r. 1/.

Pri takto špecificky vykonávaných zmluvných právnych úkonoch bolo v staršom priebehu konania (do 6/2013, resp. u svedka do 9/2014) procesne mimoriadne citlivé

neúspešné doručovanie odporcovi v r. 2/ a svedkovi [REDACTED] konajúcemu za Ferrowa Inc. so sídlom v štáte Panama, vzhľadom na prieskum vôle účastníkov pri uzatvorení právnych úkonov. Fikcie doručenia je síce možné uplatniť vo vzťahu k základným procesným podmienkam súdneho pojednávania, ale príznačne nie vo vzťahu k špecifickým potrebám dokazovania. Pritom zákonom predpokladané poriadkové právomoci zamerané na zabezpečenie účasti účastníka pred súdom by buď neboli úkonmi vo veci samej (pokuty) alebo by boli zjavne neúčinné (predvedenie pri adrese v inej časti SR v spojení s potrebou potenciálne konfrontačného prejednávania za účasti sporových strán a pri spochybnenom mieste, kde sa adresát zdržiaval). Aj lustračné činnosti súdu boli sťažené pôvodne negatívnymi faktickými výsledkami doručovania odporcovi v r. 2/ [REDACTED] a svedkovi.

Je namieste skonštatovať, že vec bola objektívne vybavovaná po dlhšiu dobu, než ako by mohla byť vybavovaná pri možnosti výhradnej pozornosti súdu. Lenže ak vo veci vznikali prietahy, tak pre okolnosti, na ktoré tiež ďalej poukazujem.

Súdne oddelenie som prevzal po predchádzajúcej sudkyňi odchádzajúcej na KS ZA JUDr. Jane Urbanovej, s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu nerozhodnutých vecí, teda ich zvýšenú priemernú náročnosť oproti tzv. novým veciam, lebo tieto v minulosti neboli skončené z rôznych dôvodov, spravidla spojených so skutkovou zložitou vecí. Pre sústavný nový nápad a mimoriadne zložitú skladbu vecí tento zostatok narástol a v závere roka 2007 dosiahol 505 vecí. Prakticky povedané, pri fyzickej možnosti súdneho oddelenia vybaviť pravidelný ročný nápad v priemere 250 civilných (priemerne zložitých) vecí ročne, zostatok nerozhodnutých (spravidla zložitejších) vecí ďalších 1,5 až 2 krát presahuje jeho ročný násobok. Postupne som dosiahol zníženie uvedeného zostatku z počtu 505 až na 325 vecí v júni 2012. Dosiahol som to napriek tomu, že v r. 2009 došlo k odchodu ďalších dvoch sudkýň JUDr. Martinčekovej a JUDr. Šobichovej na Krajský súd Žilina a ich veci boli prerozdelené do väčšiny súdnych oddelení včítane môjho, opätovne s príznačným dopadom na zhoršenú tzv. skladbu zostatkov vecí. V septembri 2012 bol opätovne mimoriadne zvýšený nápad počtu vecí v súvislosti so žalobou spoločnosti Pohotovosť, a.s., s prerozdelením v počte 83 na jednotlivého civilného sudcu a tento ukazovateľ deformuje údaje o postupnom znižovaní zostatkov. Zníženie týchto zostatkov som dosiahol bez toho,

aby naopak moje veci boli prerozdelené iným sudcom alebo aby mi bol niekedy čo i len obmedzený nápad nových vecí. Nevyužívam prácu na doma a v rokoch som 2011, 2012 aj 2013 som definitívne nechal prepadnúť časť nárokovateľnej dovolenky. V roku 2014 som mal nápad nových vecí v hlavnej (!) - civilnej agende cca 35 vecí mesačne (411 vecí C a 10 vecí Cpr), toho času príznačne bez započítania vecí rozkaznej agendy, prakticky vybavovanej zamestnancami súdu, čo aj do budúca vylučuje možnosť vybavovania takého množstva vecí bez vzniku prieťahov.“

2.3 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie podpredsedu okresného súdu a zákonného sudcu v posudzovanom konaní zaujal toto stanovisko:

«(...) K vyjadreniu Okresného súdu Žilina uvádzam nasledovné:

Zákonný sudca vo svojom vyjadrení nepoprel samotnú skutočnosť, že predmetná vec je vybavovaná objektívne po dlhšiu dobu. Zákonný sudca poukázal na to, že po predchádzajúcej sudkyňi prevzal súdne oddelenie vyznačujúce sa zhoršenou skladbou tzv. nerozhodnutých vecí spravidla spojených so skutkovou zložitostou, ďalej na mimoriadne zvýšený nápad vecí (v závere roka 2007 stav dosiahol až 505 vecí), ako aj na odchod ďalších dvoch sudkýň (v roku 2009), v dôsledku čoho došlo k prerozdeleniu vecí aj do súdneho oddelenia zákonného sudcu, majúce za následok zvýšený nápad vecí. Zákonný sudca poukázal taktiež na zvýšený nápad vecí v súvislosti so žalobou spoločnosť Pohotovosť, a.s. v počte 83 vecí pripadajúcich na jedného sudcu. V závere poukázal na svoje enormné pracovné zaťaženie, v dôsledku ktorého si nemohol ani riadne vyčerpať dovolenku za roky 2011 až 2013, pričom uviedol, že ani do budúca nemôže vylúčiť vznik prieťahov v konaní vzhľadom na množstvo agendy.

Obrana porušovateľa teda smeruje k tomu, že predmetné prieťahy boli spôsobené v podstate najmä nedostatočným personálnym obsadením súdu, v dôsledku čoho bol zákonný sudca neprimerane zaťažený jednak nápadom nových vecí, ako aj reštančných vecí po predchádzajúcich sudcoch.

V tejto súvislosti by som chcel poukázať na Nález ÚS SR I. ÚS 55/97 z 20.1.1998, kde Ústavný súd SR vyjadril právny názor, že: „Zdlhavosť postupu v konaní súd nezbavuje zodpovednosti za prieťahy v konaní, ak nesprávnou organizáciou práce alebo inými

nedostatkami vo svojej činnosti spôsobuje predlžovanie konania.“, ako aj na právny názor prezentovaný v Náleze ÚS SR III. ÚS 33/01 z 31.08.2001: „Zlá organizácia práce v oddeleniach súdu je v príčinnej súvislosti s porušením čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Mám za to, že v danom prípade bolo možné (aj napriek zvýšenému nápadu vecí zákonnému sudcovi) predísť prietahom v konaní lepšou organizáciou práce na danom súdnom oddelení (napr. rovnomernejším prerozdelením pridelených prípadov a pod.), resp. pribratím potrebných pracovných síl na zvládnutie agendy.

Zo zoznamu procesných úkonov doložených zákonným sudcom jednoznačne vyplýva, že v období od 04.07.2013 do 24.09.2014 (teda po dobu 15 mesiacov) nebol zo strany súdu vykonaný žiaden procesný úkon, čo potvrdzuje tvrdenie sťažovateľa o vzniknutých prietahoch v konaní.

Je takisto nesporné, že predmetné prietahy v konaní neboli spôsobené navrhovateľom, ale nečinnosťou súdu v uvedenom období. Navrhovateľ sa naopak domáhal u predsedu súdu svojou sťažnosťou zo dňa 23.05.2014 ochrany svojho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, avšak bezvýsledne. (...)

Zároveň Vám týmto oznamujem, že netrvám na tom, aby sa v predmetnej veci konalo verejné pojednávanie. (...)

Na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby Ústavný súd SR v plnom rozsahu vyhovel sťažnosti sťažovateľa a priznal mu aj náhradu trov právneho zastupovania vo výške 518,73 Eur na účet Mgr. Stanislava Feketeho, advokáta(...)»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 156/2008 najmä v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013:

Dňa 31. júla 2008 sa sťažovateľ domáhal na okresnom súde určenia neplatnosti zmluvy o postúpení a nariadenia predbežného opatrenia.

Dňa 15. októbra 2013 ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 215/2013-24 takto rozhodol:

„1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 156/08 porušil základné právo [redacted], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 156/08 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [redacted], priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [redacted], priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 489,06 € (slovom štyristoosemdesiatdeväť eur a šesť centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet jeho advokáta Mgr. Stanislava Feketeho, Advokátska kancelária, Námestie sv. Egídia 42/97, Poprad, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Dňa 19. júna 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 2. júla 2013 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu adresu svedka (podľa pokynu súdu z ostatného pojednávania).

Dňa 4. júla 2013 právny zástupca odporcu 2 predložil okresnému súdu listinné dôkazy.

Dňa 24. septembra 2014 bolo pojednávanie odročené na 19. november 2014, pretože sa nedostavili účastníci konania, ktorým doručenie predvolania nebolo vykázané.

Dňa 19. novembra 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. december 2014 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 25. novembra 2014 právny zástupca sťažovateľa predložil súdu listinné dôkazy.

Dňa 10. decembra 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. január 2015 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 21. januára 2015 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 16 C 156/2008-303. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 156/2008 dochádza opätovne, t. j. aj po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013 k porušovaniu základného

práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd vo vzťahu k faktickej zložitosti napadnutého konania uvádza, že vzhľadom na sťažnú možnosť doručovania účastníkom konania možno posudzovanú záležitosť považovať po vecnej stránke za zložitejšiu. Samotnú vecnú zložitosť, ale ani určitú právnu zložitosť, na ktorú poukázal vo svojom vyjadrení aj podpredseda okresného súdu, ako i zákonný sudca, však nemožno dávať do súvislosti s dlhotrvajúcou nečinnosťou okresného súdu opísanou v ďalšej časti tohto nálezu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že celkové trvanie napadnutého konania už takmer sedem rokov je už samo osebe neprimerané. Okrem toho okresný súd bol v danej veci už aj po vyslovení porušenia označených základných práv ústavným súdom (II. ÚS 215/2013) opäť dlhodobo nečinný, konkrétne od 19. júna 2013 do 24. septembra 2014 (pätnásť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako jedného roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na mimoriadne zvýšený nápad počtu vecí, na ktorý v danej veci poukázal zákonný sudca, nebolo možné ani v tomto prípade prihliadať a akceptovať ho. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane

zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. dohovoru, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že ústavný súd už vo svojom náleze č. k. II. ÚS 215/2013-24 z 15. októbra 2013 prikázal okresnému súdu v napadnutej veci konať bez zbytočných prieťahov, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 12 000 €, pretože *„ide v tej istej právnej veci zo strany Porušovateľa o opakované porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, hoci mu Ústavný súd SR vo svojom Náleze už raz prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov. Poukazujem na skutočnosť, že v dôsledku súdnych prieťahov spôsobených Porušovateľom, kedy ani po necelých 6 rokoch nebolo vo veci rozhodnuté ani v prvostupňovom konaní, je vymožitelnosť nároku žalobcu podstatne oslabená, ak nie už úplne znemožnená.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za

primerané vo výške 3 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že vo vzťahu k napadnutému konaniu už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, prikázal vo veci konať bez prieťahov, sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie, napriek tomu okresný súd nie že nekonal vo veci s osobitnou starostlivosťou, ale po dobu pätnástich mesiacov nekonal vôbec.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 25. júna 2014, spísanie ústavnej sťažnosti z 26. júna 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 31. marca 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 432,30 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 86,46 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 518,76 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015